

Träinformation

En tidning om trä • Nr 4/00 • www.trainformation.se

TEMA

Småhus

Bo01 i Malmö

Träinformation – en tidning om trä

Nummer 4, November 2000, Årgång 14

Träinformation ingår från och med hösten 2000 i Föreningen Svenskt Trä där övriga delar utgörs av organisationerna Svenska Trävaruexportföreningen och Träforsk. Föreningen Svenskt Trä har till uppgift att skapa bättre marknadsförutsättningar för den svenska trämekaniska industrin genom att påverka handelsförutsättningar, koordinera och stödja forsknings- och utvecklingsarbete samt genom att sprida information, kunskap och nyheter om trä och visa exempel på god träanvändning.

Träinformation – en tidning om trä vänder sig till den svenska byggsektorn.

Kom gärna med tips och idéer om innehållet. Vill ni använda material från tidningen vänligen kontakta oss på redaktionen.

Tidningen finns på vår hemsida, www.trainformation.se

Vi ansvarar inte för material som vi inte beställt.

Utgivare

Träinformation Sverige AB
Box 16385
103 27 Stockholm
Telefon 08-762 79 65
Telefax 08-762 79 90
E-post info@trainformation.se
www.trainformation.se

Ansvarig utgivare

Per-Erik Eriksson

Redaktion

Per Bergkvist (projektledare)
Björn Egertz, Marknad Media Kommunikation
Per-Erik Eriksson
Tore Hansson

Grafisk form

Newman Information Design

Layout

Petra Ahstom Inkapööl
Ivar Inkapööl
Producerad med IDENTICOL profiler

Tryck

Sörmlands Grafiska AB
Papper Arctic Silk 100 g

Upplaga

20 000 exemplar

Annonsbokning

Anne-Marie Franzén
Lådna
130 33 Gällnöby
Telefon och fax 08-54 24 73 45

Utgivning under 2000

4 nr; februari, maj, september och november

ISSN 0283-3840

© Träinformation Sverige AB

Omslag

Ole Jais
Södergruppen Arkitektkontor AB, Stockholm
Kim Dalgaard och Tue Traerup Madsen
Aptero Oy

I detta nummer...

- LEDARE 5 **Äntligen roligare småhus**
Per-Erik Eriksson, Träinformation/Svenskt Trä
- TRÄHUS 2001 6 **Trähus 2001**
Hans-Eric Johansson, Skanska och Per Bergkvist, Träinformation Sverige AB om Trähus 2001 på Bo01 i Malmö.

Tema Småhus

- 8 **Grupphuset på uppgång**
Arkitekt Mats Egelius om att planera ett småhusområde.
- 12 **Gruppbyggda småhus**
Traditionellt i tre olika områden. Arkitekt Hans Bäckström.
- 16 **Glimten som lyser i Helsingborg**
Sparsmakat av arkitekterna Inger Thede och Gun Andreasson.
- 18 **Dubbel bostad i Almere**
Flexibelt parhus i Holland presenteras av Ton Meyer.
- 21 **Ungdomsbostäder till låg kostnad**
Fint och billigt i Vellinge. Arkitekt Sven Gustavsson.
- 22 **Vikingsro**
I trä och tegel. Arkitekt Sven Gustavsson.

- AKTUELLT 24 **Trekamp i trä avgjord**
Elmia Timbers innovationstävling avgjord.
- SVENSKT LIMTRÄ 25 **Limträaktuellt**
- NOTISER 26 **Trä i omvärlden**
- AKTUELLT 30 **Examensarbeten med elegans**
Malmstenelever på väg ...

I nästa nummer...

- Tema: Flervåningshus

Äntligen roligare småhus

Per-Erik Eriksson

Träinformation/Svenskt Trä

Efter en ganska lång period av trist småhusbyggande i Sverige, dominerat av det som brukar kallas ”kataloghus”, verkar en ljusning vara på väg. Den nuvarande uppgången i bostadsbyggande har ju ett ganska stort småhusinslag och det förväntas bli ännu större. Till skillnad från under 80-talets uppgång finns denna gång ett helt annat intresse för byggnadernas arkitektur och områdets utformning, vilket bådär gott. I denna tidning redovisas ett antal intressanta småhusområden från de senaste åren tillsammans med tankar om hur områden bör planeras.

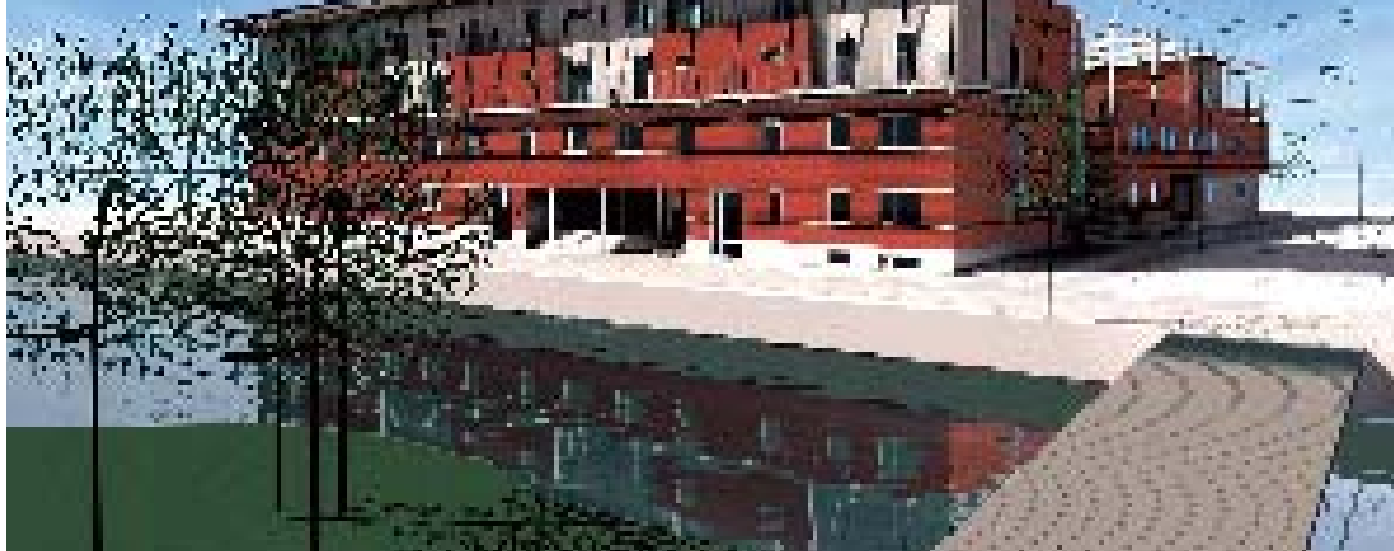
Småhusen är ju träbyggandets starkaste hemvist i Sverige. De har alltid byggts i trä och så kommer det sannolikt att fortsätta. Det är ganska självklart här i landet men glädjande nog kan vi konstatera att det sker dramatiska öknings i träbyggandet även i övriga Europa just nu. Ur artiklarna i denna tidning kan man utläsa såväl de ekonomiska och de estetiska som de ekologiska skälen. Av dessa starka skäl är kanske det sistnämnda det allra starkaste och det kommer förhoppningsvis att öka i betydelse. För vi har ju, för att citera en reklamkampanj, bara ett jordklot.

Om nu småhusbyggandet är vårt ”heartland” så har vi de senaste åren åter bevisat att träbyggandet förmår betydligt mer. Det gäller både broar och stora hallbyggnader. Men allra mest gäller det kanske flervåningshus för bostäder som nu står inför sitt stora genomslag. Och i kopplingen mellan småhusbyggandet och flervåningshusen finns ett område som närmast varit en vit fläck i Sverige i många år, nämligen områden med varierad bebyggelse av småhus, flerbostadshus och även vissa verksamheter. Lite av trädgårdsstaden från seklets början. Sedan dess har vi byggt antingen eller, delvis beroende på att det krävts olika byggteknik för de olika byggnaderna och att byggnadsarbetet därmed blivit orationellt. Med träbyggnadstekniken ändras detta så att det blandade området kan bli betydligt mer konkurrenskraftigt än tidigare. Ett sådant exempel är Trähus 2001 som just nu byggs för bomässan Bo01 i Malmö. Det är ett stads kvarter med såväl två- och trevånings radhus som flerbostadshus i fyra våningar i form av ett punkthus och ett lamellhus. Läs mer om det i denna tidning eller följ bygget och aktiviteterna kring det på www.trainformation.se. Vi tror det kan bli en förebild för nytt träbyggande. ●

Trähus 2001

Hans-Eric Johansson

Skanska

CAD detta uppdrag: Kim Dalgaard och Tue Traerup Madsen

Trähuskvarteret Trähus 2001 på Bo01 i Malmö är resultatet av en europeisk arkitekttävling om moderna trähus i stadsmiljö. Tävligen samlade 133 förslag från hela Europa. Det vinnande förslaget – skapat av de danska arkitekterna Kim Dalgaard och Tue Traerup Madsen – genomförs nu i verkligheten för att visa framtida boende och mässbesökare en syntes av modern arkitektur och träteknisk utveckling.

Bakom tävlingsinitiativet stod den svenska träindustrin, representerad av Träinformation och Träforsk, arkitekterna via sin forskningsstiftelse Arcus samt Skanska. Nutek, det svenska näringslivsutvecklingsverket, har varit medfinansier.

Detta samarbete har fortsatt och fortsätter nu fram till projektets färdigställande och under bostadsmässan. Skanska är byggherre och genomför byggprojektet. Lägenheterna i kvarteret kommer Skanska efter mässans slut att försälja som bostadsrätter.

Projekteringen av trähuskvarteret har genomförts genom nära samverkan över Öresund mellan arkitekterna och Skanska Teknik. CAD-teknik har använts i stor omfattning och arbetet kan följas på arkitekternas hemsida www.dalgaard.com/trahus2001/.

Täta kontakter med den svenska träindustrin har resulterat i en innovativ utvecklingsmiljö där flera nya produkter definierats och också kunnat arbetas in i projektet. Möjligheten till medfinansiering från Nuteks trä- och byggprogram har fungerat som accelerator för utvecklingen.

Huset byggs helt med stomme och fasader av trä. Stommen utföres i prefabteknik. Väggarna är utförda med bärande regelstomme och ett skivmaterial, gips eller plywood beroende på placering i huset. Prefabriceringsgraden är relativt låg – element med innesluten mineralull används inte med hänsyn till nerfuktningsrisken under uppförandetiden.

Bjälklagen har högre prefabrikationsgrad. Nu används för första gången Södras semimassiva bjälklag i ett fullskaleprojekt. Den patenterade konstruktionen visades för första gången på Nordbygg

våren 2000. Elementen är tillverkade med mått upp till 6x2,40 meter, med ovansida av fullstora fukttåliga spånskivor. På arbetsplatsen kompileras de med skivor av gips på undersidan.

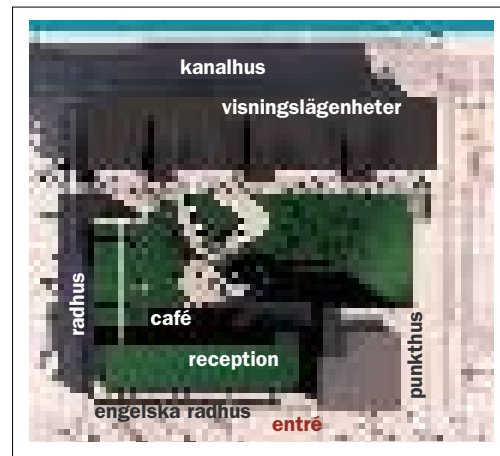
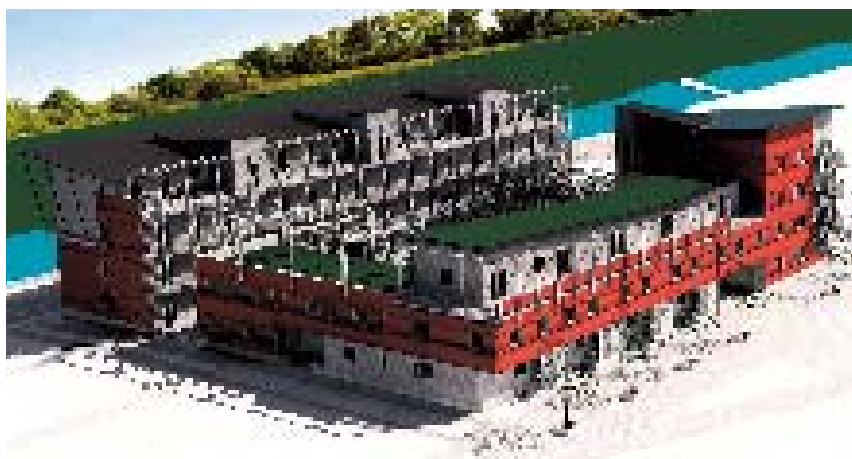
Tak utföres med bärande limträ. Prefabricering av takkassetter sker i en fabrik nära arbetsplatsen.

Fasaden är helt utförd i trä trots den täta stadsbebyggelse som kvarteret ligger i. Detta är möjligt genom att i hela kvarteret installera ett ”boendesprinklersystem”. Detta är resultatet av ett brett nu pågående utvecklingsprojekt som leds av Träteknik. Med boendesprinkler hindras lägenhetsbränder från att växa till övertändning, vilket räddar både liv och egendom. Någon brandspridning via fasad från övertänd lägenhet kan därmed ej ske och kring lägenheten är brandmotståndet tillräckligt för att brand ej skall kunna spridas den vägen (detsamma som för alla andra konstruktioner). Även detta projekt genomförs med stöd från Nutek.

Kring fasader och fönsterkonstruktioner har ett flertal utvecklingsprojekt genomförts för att uppnå extremt god beständighet mot nerbrytning och detta i kombination med långa underhållsintervaller.

Att trä är ett material som ingår i ett naturligt kontinuerligt kretslopp innebär givetvis att det är ett utmärkt material ur miljösynpunkt. Just miljöaspekten är ju basen för hela bostadsmässans program – och trähuskvarteret symboliserar verkligen detta budskap omsatt i materialvalet. I konsekvens härmed används inte tryckimpregnerat virke i trähusprojektet – trots det tror vi att vi kan lova lika god beständighet med rätt materialval, behandling och detaljlösningar. Det låter väl spännande – kom till bomässan så skall vi redovisa våra lösningar.

Bomässan Bo01 håller öppet mellan den 17 maj och den 16 september 2001. Redan nu är emellertid trähuskvarteret ett mycket intressant utställningsobjekt. Stombyggnadsarbeten kommer att pågå fram till slutet av 2000 och fasadarbeten kommer att pågå fram till mars 2001. Projektet kan följas via Träinformations hemsida genom en webbkamera som kontinuerligt visar projektet.

Utställningskvarteret Trähus 2001 på Bo01

När Bo01 den 17 maj 2001 slår upp portarna innebär det också inledningen på sågverks- och träindustrins hittills största marknadsställning i Sverige. Vi på Träinformation/Svenskt Trä har nöjet att i samarbete med bland andra Skanska och Nutek kunna presentera en mängd olika aktiviteter under hela mässtiden i vårt utställningskvarter Trähus 2001.

Det övergripande syftet är givetvis att en bred skara besökare skall få se modern stadsarkitektur i trä och uppleva känslan av att kliva in i ett flervåningshus med trästomme. Syftet är också att ge merparten av Bo01-besökarna svar på frågor om skogen, materialet trä, miljöaspekter på materialet, modern träbyggnadsteknik, teknikutvecklingen och forskningen.

Här nedan följer en kort presentation av delar av det som kommer att ske i vårt utställningskvarter Trähus 2001 mellan den 17 maj och den 16 september 2001.

Väl mött!

Per Bergkvist, projektledare, Svenskt Trä.

Temautställning – Trä som ett oändligt, konkurrenskraftigt och vackert byggmaterial

Här ges förklaringen till varför trä bör användas i så stor utsträckning som möjligt vid byggprojekt. Ingående delar är skogen som naturresurs, den resurssnåla sågverksindustrin, den nationella och regionala betydelsen av träindustrin i Sverige. Givetvis kommer vi även att visa träbyggandets tekniska, arkitektoniska och ekonomiska konkurrenskraft, inte minst genom att exponera tekniken och arkitekturen i utställningens byggnad, det vill säga trähuskvarteret Trähus 2001. Här visas resultatet av arkitekttävlingen, träbyggnadssystemet med hänsyn taget speciellt till ljudisolering, brandsäkerhet och beständighet. Kort sagt en byggt teknikutveckling med höga arkitektoniska värden och hög teknisk kvalitet i fokus.

Visningslägenheter

Inredningsförslag med hemmets kvaliteter som utgångspunkt och trä som dominerande material kommer att visas i ett antal visningslägenheter. Hemtävlingen som genomfördes av Bo01 i samarbete med Nutek visas i kvarteret. Tre av de belönade förslagen kommer att byggas där. Förutom dessa kommer ett antal andra lägenheter att specialinredas av olika inredare i samverkan med företag inom träindustrin.

Trätekniska utvecklingsprojekt genom Nutek

I kvarteret kommer Nutek också att presentera mycket av den träutveckling som skett under de senaste åren i en separat utställning. Presentationen kommer att redovisa resultat från utvecklingsprojekt inom och i anslutning till Nuteks trä- och byggprogram. Där kommer bland annat att finnas nya isoleringsprodukter, fasadmateriäl, byggsystemkomponenter och exempel på hur trä kan komprimeras och därigenom göras hårdare.

Konferenser och seminarier

Den första europeiska konferensen om "Träbyggande och arkitektur i trä" för praktiserande arkitekter, ingenjörer, entreprenörer och byggherrar kommer att hållas på mässan i slutet av maj 2001. Syftet med konferensen är att visa exempel på färdiga projekt med idéer för framtiden och med tonvikt på praktisk tillämpning snarare än forskning. I de excursioner som följer efter tvådagarskonferensen skall vi även visa hela kedjan från skog till färdiga träbyggnader. Inbjudan sker tillsammans med våra europeiska systemorganisationer. Dessutom kommer en mängd mindre seminarier att hållas under mässtiden. Trähus 2001 skall också under mässtiden fungera som den naturliga mötesplatsen mellan sågverks- och träindustrins företag och deras kunder.

Grupphusen på uppgång

Mats Egelius

White arkitekter AB

Mats Egelius framför egenhändigt ritade hus i trä(dgårds)staden Sigtuna.

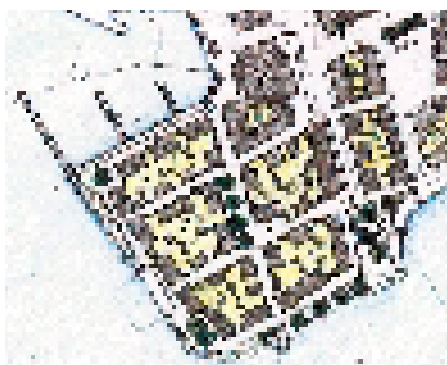

Den traditionella staden innehåller ofta små variationer inom ett givet tema, där material, hushöjder och uttryck skapar en identitet. Förtätning med grupphus är ofta ett bra komplement inom en bevarad helhet. Bild och situationsplan från Marstrand, där arkitekt SAR Kjell Forshed strävat efter en arkitektur som överlever tiden, inte speglar den och snabbt blir omodern.

Under 90-talet byggdes relativt få småhus, de som uppförts är ofta planerade efter parollen "individens maximala frihet". Resultatet är i de flesta fall förödande. Områden utan någon helhetssyn, där styckebyggda typhus uppförts utan samordning i stilsort, materialval, kulörer, markbehandling etcetera.

Talrika områden finns där varje husköparens önskan om maximal utsikt lett till kraftiga markgrepp, till exempel massiva utfyllnader med åtföljande försämringar för grannarna. En frihet för en aktör, utan planerarens helhetssyn, leder till en inbyggd fiendskap inom de områden som många sökt sig till för att hitta lugn och gemenskap.

Då den styckebyggda utbyggnaden med kataloghus fungerar dåligt behövs en satsning på grupphusområden. En typ som kan skapa fördelar som lägre pris, större arkitektoniska kvalitéer, bättre helhetslösningar och därmed

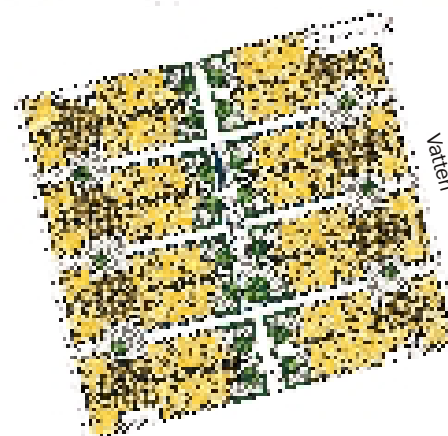

främjande av gemenskap. De tomter som i dag finns tillgängliga i bra lägen är ofta sluttningar och bergskanter i fel väderstreck, som tidigare lämnats. Här är generella typhus inte gångbara, men däremot grupphus som tar tillvara platsens förutsättningar.

I planeringen av grupphusområden bör inspiration hämtas från uppskattade välkända

modeller som trädgårdsstaden och, vid lite högre exploateringskrav, kvartersstaden. En grupphusbebyggelse med trädgårdsstaden som förebild har:

- Trädgård till varje bostad. Normalt i direkt anslutning, men flerbostadshus kan även ha lägenhetsträdgårdar.
- Tydlig stadskaraktär med ett väl gestaltat gaturum med mycket grönska och hus placerade mot gata. Parkering på gatan och ett minimum av parkeringsanläggningar. En distinkt uppdelning i de offentliga och privata zonerna, åtskilda med hus, häckar eller plank.
- En småskalig bebyggelse, där husen inte är över tre våningar.
- Ett blandat innehåll. Olika hustyper som radhus, parhus, villor och små flerbostadshus. Där storleken medger även service och arbetsplatser.

Den täta, låga staden kommer att studeras och debatteras under Bo01-utställningen i Malmö. Det tätaste och kanske intressantaste förslaget "Sill och potatis", pristagare i den allmänna arkitekttävlingen, innehåller 4,8 meter breda och 21 meter långa hus. En demokratisk plan där alla får både trädgård och utblickar mot vattnet. Husen projekterades till färdiga bygghandlingar, men utfördes inte då byggherren JM inte bedömde marknaden som redo. Arkitekter: White arkitekter AB genom Lars Gezelius, Jan Larsson, Johan Lundin och Mattias Lind.

Trädgårdsstäder planeras på minst ett 10-tal platser i landet, framför allt i utkanterna av våra största städer. En långsam planprocess, där hänsynstagande till någon individ ofta väger tyngre än hänsynen till de många bostadssökande, gör att det finns få nyligen färdiga projekt. Strax norr om Helsingborg är Mariastaden klar för de första inflyttarna. Bilden visar området Lilla Maria av White arkitekter AB genom Sven Gustavsson, Karin Landström, Gunilla Qvarnström och Göran Wihl.

Även exklusiva villor kan uppföras som grupphus. Kostnaden för en hög arkitektonisk bearbetning kan spridas på flera hus och området kan ges en sammanhållen helhet i stället för en konkurrens om vem som syns mest. Exempel från Mörtnäsberget, Värmdö kommun utanför Stockholm. Arkitekt: Gert Wingårdh, plan: White arkitekter AB genom Mats Egelius.

I boken *Trädgårdsstäder i praktiken* framhåller Claes Caldenby att ur traditionen finns också kriterierna samhälleligt markägande och den fullständiga staden, med ett komplett näringsliv inklusive jordbruk.

I speciellt attraktiva lägen, nära vatten eller stadskärnor, ökar exploateringstrycket och småstadens kvartersstruktur är grupphusens bästa inspirationskälla. Kvarterets byggnader placeras i fastighetsgräns, mot gator, torg och parker. Kvarteret görs definierbart och anpassas i uttryck till angränsande kvarter. Inåt kan utformningen vara friare och mer varierad. Trädgårdar ersätts till stor del med en gemensam gård med mycket grönska, samt privata takterrasser och balkonger. Bilparkeringen sker till större delen i garage under husen.

Även när det gäller de mest exklusiva villorna kan köpare föredra grupphusbebyggelsen. När intresset för arkitektonisk kvalitet ökar vill man inte riskera att ens egen arkitektritade

villa hamnar bredvid ett ”brackigt” typhus av någon obestämd säljande stil. I de mest exklusiva husen ökar dock förstas kravet på egen påverkan, flexibilitet och tillval.

När bristen på tid verkar vara många s största problem kan man förvänta sig att grupphusens möjliga gemensamma lösningar ökar attraktionskraften. Jag tror på fler gemensamma lokaler, väl fungerande tvättstugor, bilpooler, växthus och lekplatser. Fler träffpunkter och gemensamma anläggningar behövs om inte förr så när distansarbete verkligen kommer i gång.

Staten har i ”Handlingsprogram för arkitektur och formgivning” framhåvt betydelsen av god arkitektur och att gestaltungsaspekterna lyfts fram. Genomförandet av dessa ideal är till stor del överlämnade till kommunerna, vars planberedskap ofta är kraftigt nedskuren. Denna underbemanning blir nu uppenbar i de delar av Sverige där bostadsbrist har uppstått

och bostadsbyggandet åter blivit en politisk fråga. Under 90-talet har det byggts få småhus, för att svara mot behov och köpkraft kommer andelen nu att öka. För att leva upp till det arkitekturpolitiska programmets mål om lokala handlingsprogram för den byggda och gestaltade miljön borde varje kommun utarbeta en småhuspolicy. En policy som jag anser bör förordas en utbyggnad där grupphus prioriteras framför de styckebyggda.

Eftersom de gruppbyggda småhusen i stort sett hamnar utanför den inre stadskärnan, där puts och sten är de naturliga byggmaterialen, bör utökad grupphusbyggnad leda till ett ökat användande av trä. Den senaste tidens utveckling mot att även flervåningshus kan uppföras med en trästomme ökar möjligheten till en blandad grupphusbebyggelse, där kostnaderna kan hållas nere genom användande av trä som en genomgående byggkomponent. ●

Gruppbyggda småhus

Text och foto: Hans Bäckström

Södergruppen Arkitektkontor AB, Stockholm

Med de här tre gruppbyggda småhusområdena vill jag visa hur man med nästan identiska hustyper – utifrån sin omgivning och situation – kan gruppera och forma trähus så att de får olika uttryck. Men även byggherrens och inte minst entreprenörernas engagemang och vilja kan synas i enskilda delar.

Hans Bäckström.

Riksbyhöjden

Kvarteret har hämtat sin inspiration från den närbelägna stadsdelen Norra Ängby, en trädgårdsstadsdel uppförd av bland andra SMÅA genom självbyggeri på 1930-talet. De tydligt avgränsade torgen, gaturummen, förgårdarna och enkla byggnadskroppar har också för oss varit viktiga utgångspunkter vid gestaltningen. Något som ofta präglar en trädgårdsstad.

De våningshöga ytterväggselementen – ett element per sida – levererades ekofiberisolerade, målade och med insatta fönster. Med den liggande panelen kunde vi undvika en synlig elementskarv. Även bjälklag och yttertak är förtillverkade element.

Den jämtländske stomleverantören liksom markentreprenören har i nästan alla avseenden kunnat anpassa sin tillverkning till våra handlingar. Invändigt har flera boende nyttjat möjligheten till självbyggeri.

Husens detaljer är knappa med till exempel läkttunna omfattningar medan mark och markutrustning är robust och mångfacetterad.

Tydligt avgränsat gaturum. Slåta, enkla hus.

Radhus, villor och flerbostadshus.

En liten trädgårdsstad.

Villa 700 meter från Brommaplan.

Riksbyhöjden i Stockholm

Antal: 56 lägenheter i friliggande småhus, radhus och flerbostadshus. Alla bostadshus i två våningar.

Material: Småhusen av prefabricerade storelement av trä.

Bostadsyta: 118–132 m²

Tomtstorlek: 130–300m²

Byggnadsår: 1997–99

Arkitekt: Södergruppen Arkitektkontor AB

Byggherre: SMÅA AB

Uthamrahöjden

Naturen i området är av karg skärgårdskarakter – hällar, bergklackar, tall, ljung. Vi sökte en gruppering där större samlade naturmarks-partier kunde bevaras så att alla tomter grän-sar mot naturmark. De friliggande husen ligger mestadels med långsida mot gata. Det är inga återvändsgator.

De här husen tänkte vi oss kraftfulla och med reliefverkan i fasad. Det är fjällpanel, grova knutar, olika slamfärger (svart, röd, brun). Som kontrast en finlemmad balkong över entrén.

Husen och situationen är planerade för några olika, envåninga tillbyggnader. Detta har utnyttjats av flertalet köpare. Byggnaderna är av industriellt förtillverkade storelement. Den småländske husfabrikören har dock haft svårt att uppfylla intentionerna i detaljprojekteringen. Så har bland annat panel, omfattningar och balkongbyggnad platsbyggs av duktiga snickare. Något som säkerligen gagnat husen.

Kraftfulla, grova knutar.

Husen med långsida mot gatan.

Balkong över entré.

Fjällpanelen ger reliefverkan.

Bevarad naturmark. Inga återvändsgator.

Uthamrahöjden i Vallentuna

Antal: 33 friliggande småhus i två våningar. Ytterligare en etapp är under byggnation.

Material: Prefabricerade storelement av trä. Platsbyggda fasader i trä.

Bostadsyta: 122–132 m²

Tomtstorlek: 450–750 m²

Byggnadsår: 1998 –

Arkitekt: Södergruppen Arkitektkontor AB

Byggherre: Skanska Nya Hem

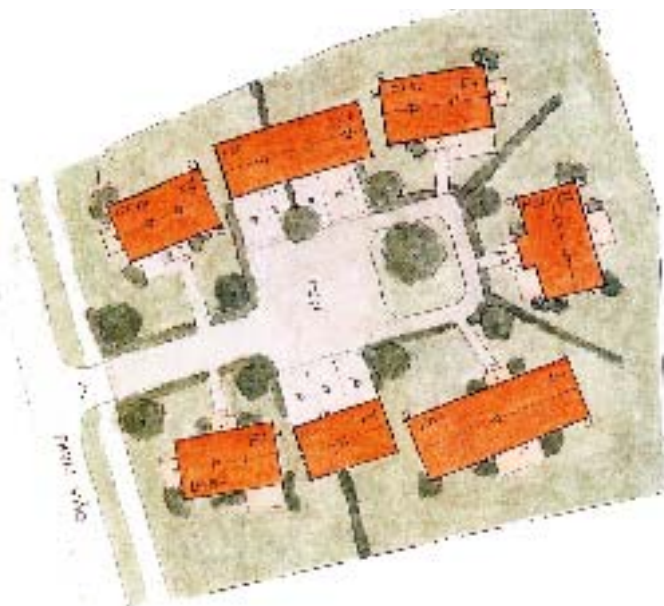
Tre olika hustyper kring en gård.

Säby Gård

Miljön här är det öppna jordbrukslandskapet – åkrar, hagmarker, lövträd. De tre olika hustyperna samt förrådshus är grupperade kring en gård – ett tun med gräs, grus och ett vårdträd. En serie av varierade gårdar formar sig längs vägen. Det är mellan tre och fem bostadshus kring varje gård.

Husen är också här av industriellt förtillverkade storelement. Långsidorna är dock längduppdelade i två bitar liksom att elementskarven mellan våningsplanen är synliggjord. Husen är i ett flertal olika slamfärger. Varje gård har en sammanhållande snickerifärg. Det är stående panel med läkt på markplanet fasader och stående panel utan läkt på övervåningen.

Förstukvist/balkong, knutar, foder med mera har en hög bearbetningsgrad och den jämtländske stomleverantören har uppfyllt våra önskemål vad gäller detaljers utformning. ●

En typisk gårdsgrupp.

Den största hustypen, här i mörk slamfärg.

Säby Gård i Åkersberga

Antal: 36 friliggande småhus i tre olika hustyper. Två hustyper i två våningar och en i en våning. Ytterligare en etapp planeras.
Material: Prefabricerade storelement av trä.
Bostadsyta: 110–140 m²

Tomtstorlek: 350–700 m²
Byggnadsår: 2000 –
Arkitekt: Södergruppen Arkitektkontor AB
Byggherre: NCC Bostad

Synliggjord elementskarv. Stående panel med läkt på markplanet fasader och utan läkt på övervåningen.

Glimten som lyser i Helsingborg

Inger Thede och Gun Andreasson

Michelsen Arkitekter

Foto: Ole Jais

Naturglimten är namnet på ett bostadsområde i ett av Helsingborgs gröna fingrar nära Fredriksdals friluftsmuseum. Här låg tidigare det gamla ridhuset med sina hästagar inbäddade i lummig grönska. Kolonistugeområden är närmsta grannar – charmiga och levande områden för människor med gröna fingrar. Med enkla medel, eget arbete, fantasi och kärlek har dessa områden vuxit fram. Det är denna anda som inspirerat till "Naturglimten".

Området är resultatet av en arkitektävling, som Skanska och Helsingborgs stad anordnade och som vanns av Michelsen Arkitekter 1994. En organisk plan med ambitionen att spara vegetation, naturområden, energi och vatten. Befintliga trädridåer sparas och blir vindskydd, luftrenare, ögonfröjd och boplatser för fåglar och mindre djur. Vattnet tas om hand lokalt och bebyggelsen är solvänd mot söder och väster. Hela området är planerat med miljövänliga förtecken. Bebyggelsen ligger samlat utefter en slingrande "bygata" på skånskt vis och reser sig mot norr för att förstärka det solvända helhetsgreppet.

Det ursprungliga förslaget rymde cirka 350 lägenheter i två till 6-våningshus, med blandade upplåtelseformer. Utbyggnaden har skett etappvis i takt med efterfrågan. Första etappen var uppdelad i två delar, 1a och 1b. Hittills har endast hus i två våningar ansetts intressanta liksom bostadsrätt och eget ägande. Etapp 2 är igång och beräknas vara färdig 2001.

Bebyggelsen karaktäriseras av en enkelhet i materialval och en sparsmakad återhållsamhet i utformningen. Lätta, välvda, svarta papp-tak skyddar väggarna av stående ljusgrå panel. Taken höjer sig mot solen och sänker sig mot "gröningen" för att samla upp takvattnet.

Husen är trähus, både i konstruktion och beklädnad. De lägenhetsskiljande bjälklagen består av träfackverk med ljudisolerande skivor. Husens uttryck som trähus har förstärkts genom en omsorgsfull bearbetning av trädetal-

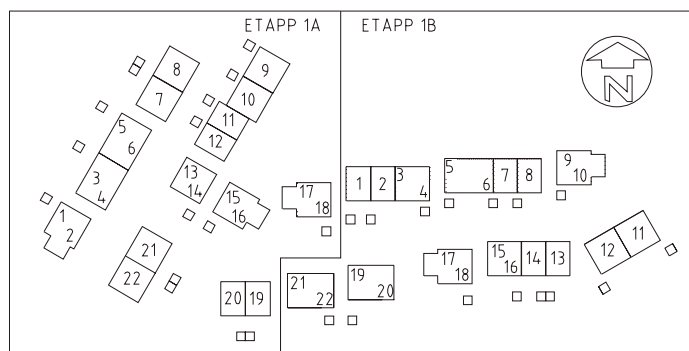
Gatuentréer åt öster.

jer på gammalt vis med vattbrädor som sockel-detalj och över fönster och dörrar, dörrromfattningar och synliga takfötter. Enkla, men funktionella detaljer, som ger husen karaktär.

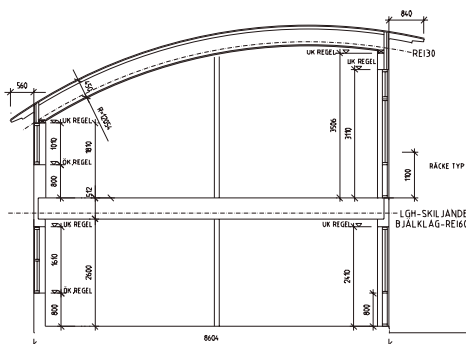
Husen är målade i olika grå toner för att kunna bättras individuellt utan att störa grannen. Balkonger, växtmurar och uthus utefter bygatan är målade i livfulla, starka färger. Genom området löper de i en färgvandring från rött till blått. Som arkitekt gläder man sig åt att se hur de boende tagit till sig den starka färgskalan och kompletterat med likfärgade markiser och växter i växtmurar och fina planteringar på de små solvända täpporna mot gatan.

Det är vackert, livfullt och trivsamt. De boende har tagit sitt område i egna händer.

Som arkitekt är det också glädjande att följa hur produktionstekniken utvecklats under byggprocessen. Etappdel 1a byggdes i lösvirke, etappdel 1b i stomelement, tillverkade av regler i en elementverkstad på byggplatsen. I den nu pågående andra etappen tillverkas hela väggelement med stomme och panel i elementverkstad på platsen. Genom att byggaren utvecklar metoder för arbetets utförande förstärks byggets kvalitet för långsiktig hållbarhet. Områdets arkitektur och delarnas utformning påverkas positivt. ●

Plan över etapperna 1a och 1b.

Tvärsektionen med lägenhetsskiljande bjälklag.

Gatumiljö mellan husen.

Skärmtak över entréer.

Balkong vid trappzon mellan husen.

Växtmurar mot gaturum.

Sockeldetalj med liggande panel och vattbräda.

Glimten i Helsingborg

Antal: Etapp 1 (*) 44 lägenheter i tvåvåningshus.

Material: Ytterväggsreglar av gran, mellanbjälklag i fackverkskonstruktion och bågformade takstolar av limträ.

Bruttoarea: 2:or 64 m²; 3:or 80 m² och 4:or 91–128 m²

Byggtid: Cirka 2 år

Inflyttning: 1998–99

Konstruktör: Skanska Teknik, Malmö

Byggherre: Riksbyggen

Totalentreprenör: Skanska, Helsingborg

Arkitekt: Michelsen Arkitekter Helsingborg genom Inger Thede och Gun Andreasson

*Etapp 2: 20 friliggande gavelställda tvåvåningshus om 120 m². Målet är att kunna erbjuda eget boende i hus under 1,5 miljoner kronor. De 11 första husen byggs nu för inflyttning våren 2001. Konstruktör är Åkermans Ingenjörbyrå i Helsingborg. Byggherre och totalentreprenör är Skanska, Helsingborg.

Parhus i Almere

Text och foto: Ton Meyer

Timber Information Centre Holland

Textbearbetning: Björn Egertz

Parhusets bakre fasad. I köket går bostäderna ihop.

Leta reda på en vacker tomt, anlita en arkitekt och låt honom rita ditt hus, helt utifrån dina önskemål. Fyra unga holländare gjorde detta och en dröm gick i uppfyllelse. Anneke och Willem Develing och deras vänner Kina Bartelds och Huib de Munnik bor nu i ett mycket speciellt parhus i trä med gemensamt kök.

Arkitekten till projektet är den nu bortgångne Piet Blom från Monnickendam i Holland.

Utgångspunkten för Piet Blom var alltid den som skulle bo i huset. Han analyserade noga boendet och de sociala aspekterna av det. Till

exempel lät han fönstrens nederkanter på första våningen bli lägre än de ska vara enligt byggnadsreglerna. I övrigt tillämpades de funktionella krav som gäller för brandsäkerhet, isolering och så vidare.

Gemensamma måltider

Enligt byggnadsbestämmelserna fick man bara bygga ett hus på tomten och därför finns det bara en ytterdörr. Innanför den finns en gemensam hög hall som leder till två separata bostäder men som på trädgårdssidan förenar sig i det gemensamma köket. Trädgården är också gemensam. I övrigt är bostäderna helt skilda åt.

Med tanke på en eventuell framtida förändring av boendet är huset byggt så att det går att dela upp i två helt skilda bostäder. Köket kan lätt avdelas med en vägg. Anslutningarna för ett andra kök finns redan på plats.

Juridiskt är byggnaden uppdelad i två bostäder vilket gör det möjligt att sälja de båda delarna separat.

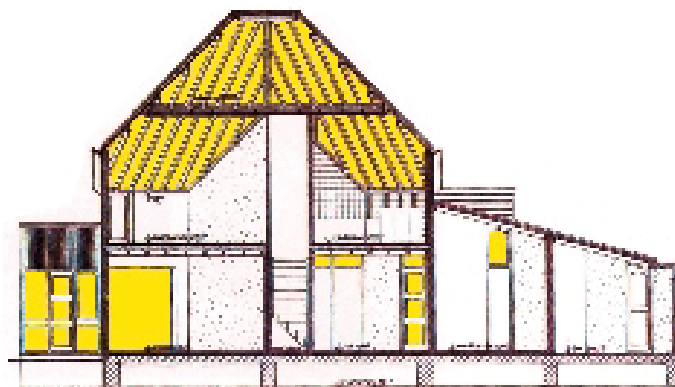
Det är lätt att se att parhuset i Almere är ett hus ritat av Blom. Takens branta lutning påminner till exempel om hans kubhus i Helmond och Rotterdam. De sexhörniga takytorna på de åttahörniga mittdelarna påminner om hans byggnad för gasbolaget i Heemskerk och

Gemensam entré med hög hall, på norra sidan.

Musikrummet är ett härligt högt utrymme med god akustik.

Genomskäring sydväst-nordost.

de knappt lutande ytorna på de närliggande delarna hänvisar också till Heemskerk. De femhörniga fönsterkarmarna, med spetsen uppåt, är typiska för Piet Blom.

Trästommar

I Holland är det välkänt att Piet Blom gärna ritade trähus. Valet av byggmaterial var för honom ganska logiskt eftersom han tyckte att trä var mycket lämpligt för avvikande former, utan att det behövde bli för dyrt. Blom hade dock aldrig tidigare jobbat med rena trästommar.

Parhusen är var för sig utformade som åttahörningar och har trästommar och träfasader. Piet Blom valde att använda furu, ett material som han menade var lätt att arbeta med och som hade en finare och tydligare teckning än till exempel western red cedar och dessutom menade han att furun har en förmåga att bibehålla sin naturliga kulör bättre.

Trähusbygget är inte längre någon experimentell byggnadsform i Holland. Sedan trästommebygget introducerades i slutet av sextioalet har man byggt upp mycket erfarenhet. Metoden är förfinad, utprovad och lätt att anpassa efter alla, numera strängare, funktionella krav, som värme- och ljudisolering.

Det blir allt vanligare att se projekt i Holland där trä är det dominerande byggnadsmaterialet. ●

Almere

Byggherre: Familjerna Develing och De Munnik

Arkitekt: Piet Blom, Monnickendam

Utarbetande av trästommarna: Pieter de Jong, Spankeren

Konstruktör: Ingenjörbyrå Boorsma BV, Drachten

Entreprenör: Entreprenörsbolaget Joop Klein, Haarlem

Förtillverkning trästommar: De Cock en Van Gelder BV, Beneden-Leeuwen

Byggnadsperiod: Januari 1995–september 1995

Byggnadskostnad per m²: Cirka 500,- NLG

Markkostnad per m²: Cirka 205,- NLG

Ungdomsbostäder till låg kostnad

Sven Gustavsson

White arkitekter AB, Malmö

Ungdomsbostäder i fem parhus.

Ungdomsbostäder med låg hyra, 2 700 kronor per månad.

Vellinge bostäder i Skåne inbjöd för några år sedan till en entreprenadtävling om ungdomsbostäder. Beställningen löd: ”Bygg små bostäder med hyra under 3 000 kronor per månad!”

Vi på White arkitekter i Malmö samarbetade med NCC. Tomten i Höllviken var intressant – nära havet och kommersen utmed Falsterbovägen, men också närmaste granne med ett fritidshusområde med många trähus.

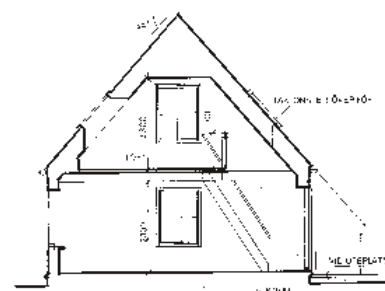
Hur ser då det kostnadseffektiva huset ut? Vilka kvaliteter ska vi erbjuda?

Ganska snart gällde följande förutsättningar: en enkel sektion med sadeltak, inredd vind och trästomme. Förtillverkade vägg-element. Vi tänkte på detta. Gärna trä rakt igenom.

Inspiration från de små fritidshusen med sina liggande fjällpaneler gav fasadmotivet. Målning med svart och grå slamfärg gav karaktär och fin fond för grönskan. Den befintliga bebyggelsen var små separata volymer. Därför fick den nya bebyggelsen bli fem små parhus med trädgård och p-plats till varje lägenhet. Träkänslan fick följa med in i husen. Lutbehandlade trägolvet och plywood på väggarna. Enkelt och billigt med karaktär och känsla av exklusivitet. Hyran hamnade på 2 700 kronor per månad. ●

Parhus inspirerade av intilliggande fritidshus.

Lägenheter i två plan.

Höllviken

Antal: 10 lägenheter (43 m²) i fem parhus

Byggnadsår: 1993

Arkitekt: White arkitekter AB i Malmö genom Sven Gustavsson och Lars Nilsson

Beställare: Vellingebostäder AB

Entreprenör: NCC i Malmö

Vikingsro

Sven Gustavsson

Foto: Lars Lydig

Bostadsområdet Vikingsro i Hjärup ligger nära universitetsstaden Lund.

Hjärup har en lantlig prägel men nära till de stora arbetsplatserna och högskolorna i Öresundsregionen.

I Vikingsro ligger de fristående husen i gatulinjen där gatumiljön präglas av små träverandor och träd som är placerade på trottoaren. Här finns också plats för stockrosor och klematis med mera mot fasader och spaljéer.

Gatusidan är influerad av de traditionella, skånska, strama gatuhusen i tegel medan husets trädgårdsfasad visar upp en mer spontan trähusarkitektur med luftiga takutsprång och stora fönster som kontrast mot gatans ordning.

Detaljer som till exempel takfoten, traditionellt murförband, det röda teglet och tegeltakets höga resning hör hemma i dansk-svensk modern byggnadstradition. Träfasaden i förvandringspanel målas med en grå slamfärg. Enkla detaljer och val av dimensioner förfinar verandorna men också förråd och garagebyggnader.

Båda husen har rymliga kök som vänder sig med arbetsbänken mot gatan.

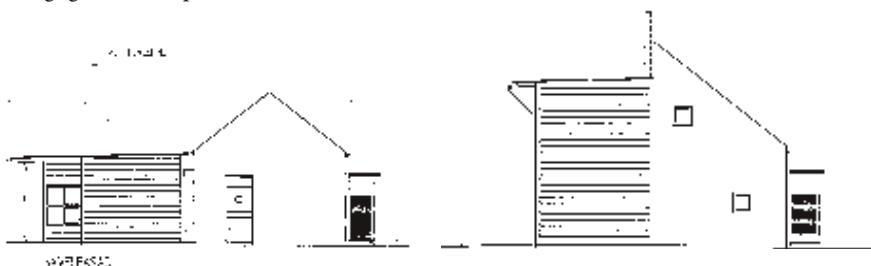
Vardagsrummet ligger med sin långfasad ut mot trädgården och som en förlängning av vardagsrumsgolvet ligger en terrass som en förmedlande länk mellan ute och inne där man rör sig otvunget mellan de båda, terrass och

Enplanshus i Vikingsro med träfasad mot tädgården. T.v. tegelfasad mot gatan och entré med träspaljé.

trädgård som blir en del av bostaden. Det lätta pappklädda takutsprånget skyddar uteplatsen vars golv i trä känns mjukt och behagligt att vistas på.

Arkitekter White arkitekter AB i Malmö genom Lars Gezelius och Sven Gustavsson. Entreprenör JM AB i Lund. ●

Sektionerna ovan visar de två olika typerna av hus som förekommer i Vikingsro, ett enplanshus med 4–5 rum och kök och ett tvåplanshus med 5–6 rum och kök.

Ovan ses den strama arkitekturen i inredningen. Ö.t.h. tvåplanshusets träfasad mot trädgård med trädäck. N.t.h. terrassens trädäck förmedlar kontakten mellan ute och inne.

Trekamp i trä avgjord

För tredje gången har "Trekamp i Trä" avgjorts vid Elmia Timber. I år hade 175 bidrag skickats in till bedömning.

Tre finalister plockades ut i varje klass och sedan var det upp till publiken på Elmia Timber att rösta fram sina bidrag. Segraren i varje klass fick 80 000 kronor, tvåan 40 000 kronor och trean 20 000 kronor.

Här följer resultaten:

Klass Bygg/konstruktion

1:a Arne Eggen Arkitekter A/S
Lätt gångbro i trä. Brokonstruktioner i laminerat virke med överbyggnad i massivträ. Prefabricerade element monteras på stället.

2:a Alandia Limfog AB – Tore Karlström
Woodstud. En rak, längdanpassad mellanväggsregel som inte vrider sig. Tillverkad av en vankantig bräda och några mellanbitar. Woodstud är utvecklat för både "gör det självare" och proffs.

3:a Horse Hill
Jan Larsson/Hans-Göran Larsson
Rundvirkesbeslag. Teknik att sammanfoga rundvirke och fräsmaskin. Beslag av galvaniserad stålplåt. Specialtillverkad fräsmaskin. Trä av tryckimpregnerad fura eller lärkträ.

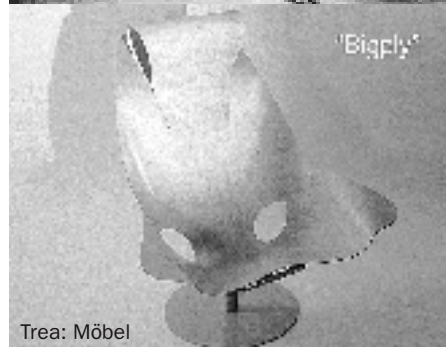
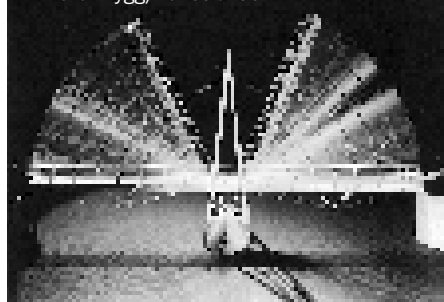
Klass Möbel

1:a Lign Multiwood – Stefan Borselius
Suing. Tillverkad i hårdgjort trä vilket ger tunnare och spänstigare dimensioner. Stolsits i hårdgjord asp som blir böjbar och formar sig när man sätter sig.

2:a Aptero Oy
Möbler av pressade granlameller. Tills nu har skandinavisk gran inte använts till möbler därför att det är för mjukt, men genom att limpressa ihop 3 millimeter granfanerlager under högt tryck blir det hårdare.

3:a Joel Adam Karlsson
Bigply. En ny skiktlimningsmetod där man vid prototypframtagningen viker, limmar och formpressar utan form med hjälp av en vakuumsäck och med golvet som enda riktande verktyg.

Vinnare: Bygg/konstruktion

Trea: Möbel

Vinnare: Snickeri/inredning

Klass Snickeri/inredning

1:a Arkitekt SAFA – Sebastian Lönnqvist
Skärmen Sebastian. Arkitektonisk rumsuppdelare för såväl privata som offentliga rum. Kan ställas och justeras efter behov eller lagras i rulle.

2:a Stavrell Design – Bengt-Olof Stavrell
Sesam. Utvikningsbar garderob för trånga utrymmen eller lokaler som vid enskilda tillfällen behöver garderober eller klädförvaring.

3:a Pelle Fixare – Pelle Persson
Klädhylla. Infällbart monterad i skåp avsett för alla miljöer. Skåpet kan byggas in i vägg, monteras fristående, fast eller mobilt.

Klass Gränslös

1:a Mats Båtbyggeri/Norrländska Flaggstångsfabriken – Mats Nording
Ventilerad flaggstång i trä. En ny teknik att tillverka flaggstänger i trä som bildar en ihållighet som fungerar som ventilationskanal. Tillverkad med patenterad limteknik.

2:a Dick Hansson
Skiktlimmade trädgårdsredskap. Skiktlimmat faner till handhållna, ergonomiskt formgivna trädgårds- och hantverksredskap för industri-tillverkning.

3:a Arkkitehtisuunnittelu Pauli Lindström Oy – Pauli Lindström
Liekki/Ulkovalaisin. Lampan "Flamma" liknar ask och är avsedd för trädgårdsbelysning. Dess utseende och uttryck är bestående statistiskt och klassiskt.

Limträaktuellt

Holger Gross

Svenskt Limträ

Telefon 08-663 2860 och fax 08-660 57 15

E-post holger.gross@svensktlimtra.se

www.svensktlimtra.se

L-trä – miljöriktigt och tidlöst

Teknik att limma trä fanns redan under antiken men utvecklades och patenterades i Tyskland i slutet på 1800-talet. Den första egentliga svenska limträkonstruktionen tillverkades i Töreboda år 1918. Tidiga betydelsefulla objekt i Sverige är banhallarna vid Malmö Centralstation (byggda 1922), vänthallen vid Göteborgs Centralstation (byggd 1923) och vänthallen vid Stockholms Centralstation (byggd 1925). Under årens lopp har det byggts åtskilliga bärverk i limträ, företrädesvis konstruktioner med stora spännvidder.

Limträ är en förädlad träprodukt avsedd i första hand för bärande konstruktioner. Det används ofta i synliga bärverk – som ett miljökäpande konstruktionsmaterial.

Enkel tillverkningsprocess

Element av limträ tillverkas industriellt under kontrollerade former. Med hjälp av fingerskarvningsteknik kan mycket stora längder tillverkas. Principen för tillverkningen är enkel – trälameller staplas och limmas mot varandra till stora konstruktionselement. Storleken begränsas i första hand av transportmöjligheterna.

L-trä är certifierat limträ

L-trä är benämningen på limträ med minst fyra lameller, tillverkat, kontrollerat och märkt enligt särskilda regler – L-regler – utarbetade av Svensk Limträkontroll. L-trä får tillverkas av företag som är certifierade av Svensk Limträkontroll och som är anslutna till dess kontrollrutiner.

I allmänhet är limträelementen märkta på ändytan med L-märket, Boverkets gaffelmärke, hållfasthetsklass, limtyp samt fabriksbeteckning och tillverkningsnummer. Limträ med mindre än fyra lameller men som i övrigt tillverkas och kontrolleras enligt samma regler som gäller för L-trä benämns Limmat konstruktionsvirke och har samma egenskaper som L-trä utom vad avser normerat hållfasthetsvärde, som är något lägre. Svensk standard SS-EN 386 innehåller krav på de i limträ ingående komponenterna. Standarden finns inarbetad i L-reglerna. När det gäller mått och till-

låtna måttavvikelser gäller SS-EN 390. Ytklasser definieras enligt svensk standard SS 23 27 21.

Tillverkningskontroll

Limträ tillverkning kräver stor noggrannhet bland annat beträffande fräsning av fingerskarvarna, limmets beredning och applicering, tryck och presstid med mera. För att säkerställa en jämn och hög kvalitet på limträelementen sker fortlöpande egenkontroll, som bland annat innebär att provkroppar tas ut regelbundet för undersökning av hållfasthet och beständighet. Svensk Limträkontroll vid Sveriges Provnings- och forskningsinstitut, SP, som är officiellt kontrollorgan för limträprodukter, övervakar egenkontrollen och gör oanmälda kontrollbesök vid limträfabrikerna. Medlemsföretagen i Svenskt Limträ är certifierade av SP.

Goda miljöegenskaper

- Limträ belastar inte miljön under sin livscykel och det kan lätt återanvändas, återvinnas eller utnyttjas för energiåtervinning. Limträ tillverkning är en resurssnål process. Råmaterialen är inhemskt barrträ (gran) och ett syntetiskt lim. Andelen lim är mindre än 1 viktsprocent.
- Produkterna levereras nedtorkade till 12 % fuktkvotnivå. Till torkningsprocessen används huvudsakligen bioprodukter som bränsle. På så sätt kan elanvändningen minimeras.
- Då limträ ofta "skräddarsys" för beställaren ger det inte upphov till några betydande byggrester på byggarbetsplatsen. Emballaget utgörs av återvinningsbart material.
- Under brukstiden har limträ inga negativa miljöfaktorer.
- Limträprodukter kan återanvändas eller återvinnas i form av energi.
- Rätt utformad har en limträkonstruktion erfarenhetsmässigt lång livslängd.
- Energiinnehållet i limträ är likvärdigt med energiinnehållet för massivt barrträ.
- I utvecklingsarbetet med svenska limträprodukter är kretsloppstänkandet en viktig utgångspunkt.

För optimal ekonomi och snabb leverans rekommenderas lagerbalk b x h (mm):
42 x 180, 42 x 225, 56 x 225, 56 x 270,
66 x 315, 90 x 225, 90 x 270, 90 x 315,
90 x 405, 115 x 315, 115 x 405, 115 x 495
och 115 x 630.

Välj lagerbalk

För optimal ekonomi och snabb leverans rekommenderas lagerstandard. Raka L-träelement i längder upp till 15 meter i hållfasthetsklass L40, Limtyp I och med renhyvlade, ej lagade ytor finns normalt i lager över hela Sverige.

Mer information

För att underlätta arbete vid projektering och byggande finns olika handböcker:

- *Limträhandboken 1995*. Ny utgåva 1998.
- *Limträ Arkitektmanual*. Ny utgåva 1999.

För ytterligare information hänvisas till www.svensktlimtra.se. Svenskt Limträ ägs av Långshytte Limträ AB, Martinsons Trä AB och Moelven Töreboda Limträ AB.

Trä i omvärlden

Notisansvarig: Björn Egertz

Telefon 08-55 60 12 90

Telefax 08-55 60 12 91

E-post bjorn.egertz@telia.com

Frisk Bostad

Vi ska må bra. Visst, men fortfarande byggs det sjuka hus. Fortfarande, trots att vi har kunskapen för att bygga sunda hus. Under många år har det talats om en ökad miljöanpassning och hälsosammare

bostäder. Samtidigt har boende i nybyggda bostäder uppvisat symptom på allergi eller annan ohälsa som är orsakad av bostadens inommiljö.

Så inleder projektet Frisk Bostad sin informationssida på Internet.

Frisk Bostad är ett samarbetsprojekt mellan Hyresgästföreningen, HSB och Villaägarnas Riksförbund, landets tre största boendeföreningar med sammanlagt 1,3 miljoner medlemmar.

– Målsättningen för Frisk Bostad är att sätta brukaren i centrum. Vi tycker det är självklart. Det är ju vi som bor i husen, säger Mia Torpe, HSB Riksförbund, Gun-Britt Solberg, Hyresgästföreningen, och Jan Söderström, Villaägarnas Riksförbund, som leder projektet.

Frisk bostad är ett tydligt program för att undvika att människor drabbas av ohälsa till följd av bostadens utformning. Ett program för både de som bygger och de som sedan bor i bostäderna.

– Frisk Bostad ser till helheten i vårt boende. Det ska vara vackert, trivsamt, allergifritt och kretsloppsanpassat. Tar vi hänsyn till detta när vi bygger nytt, bygger om eller renoverar, skapar vi en vacker och sund boendemiljö. Syftet med Frisk Bostad är att uppmuntra såväl teknisk utveckling som kunskapsinsamling om hur vi ska kunna bygga bra bostäder. Begreppet sjuka hus ska inte behövas i framtiden.

Genom att välja sunda byggnadsmaterial och tillämpa byggteknik som inte ger några förutsättningar för fukt- och mögelproblem eller upphov till emissioner av skadliga ämnen, kan man undvika och förebygga hälsoproblem. Miljö- och kretsloppstänkande är grundläggande i projektet.

HSB Riksförbund, Mia Torpe, mia.torpe@hsb.se, www.friskbostad.nu

Varsågod och prova själv!

Med den inbjudande rubriken på ett enkelt papper med en träbit och en tändsticka på vill Moelven slå ett slag för sitt brandskyddade trä.

Både i Sverige och Norge har vi en rik tradition att bygga i trä. Med brandskyddat trä kan denna tradition utvidgas till att även gälla flervåningshus och byggnader med höga krav på brandsäkerhet. Moelven Fire-

Guard har som första företag i Sverige fått brandskyddat trä typgodkänt och klassificerat som tändskyddande beklädnad med ytskikt klass 1. Brandskyddat trä kan användas som vägg- och takbeklädnad i utrymningsvägar eller andra utrymmen med höga krav på skydd mot antändning eller snabb brand- och rökspridning.

Geir Flugund AB, 08-20 73 83, geir@flugund.se

Universeum i Göteborg

Bygget av Universeum pågår för fullt. Bilden är tagen i november under arbetet med de bärande rymdfackverken.

Universeum – ett vetenskapscentrum för skolungdom.

I augusti såg det ut så här på byggarbetsplatsen.

Alldeles intill Liseberg och Svenska Mässan i Göteborg byggs nu Universeum som ska bli Sveriges största träbyggnad. Det är Wingårdhs Arkitektkontor i Göteborg som ritat skapelsen, ett vetenskapscentrum med syfte att öka intresset för naturvetenskap bland främst skolungdomar.

I dagarna har den imponerande takkonstruktionen, ett bärande rymdfackverk i limträ som bärs av en limträstomme, lyfts på plats.

Wingårdhs Arkitektkontor, 031-743 70 00,
www.universeum.se

Nytt kårhus vid Universitetet

Stockholms Universitets nya kårhus planeras stå klart hösten 2002. Kårhuset kommer att kännetecknas av den så kallade "klubbvåningen", (studenternas vardagsrum), som är en trävolym, vilken svävar över en uppglasad våning.

Det nya kårhuset kommer bland annat att innehålla lokaler för kåradministrationen, diverse festlokaler, utrymmen för kårföreningar, en klubbvåning för studenterna samt café, restaurang och bokhandel. Bruttoarean uppgår till ca 9 500 m².

Beställare är Stockholms Universitets Studentkår och arkitekt Erséus, Frenning & Sjögren Arkitekter AB genom Fredric Scherman och Martin Clase.

*Erséus, Frenning & Sjögren Arkitekter AB.
Fredrik Scherman, 031-701 39 00,
fredric.scherman@efs-ark.se, www.efs-ark.se*

Intressanta adresser på Internet

www.trainformation.se
www.dalgaard.com/trahus2001
www.friskbostad.nu
www.svenskttra.org
www.novawood.se
www.lahti.fi/sibeliustalo/english
www.nordictimber.org
www.woodforgood.com
www.svensktlimtra.se

Värme skyddar nordiska träslag

I Finland pågår en teknikutveckling som är intressant för den svenska träbranschen. Det är värmebehandling av olika träslag för att få fram andra nyanser och viktigare ändå, öka rötbeständigheten.

Nordwood tillverkar dörrar, skåpluckor och fönster, och använder värmebehandlingen för att skapa olika kulörer och öka efterfrågan på ljusa nordiska träslag.

– Vi värmebehandlar furu, gran, björk och asp med gott resultat. Beständigheten mot röta bestäms av behandlingstid och temperatur, vilket betyder att trä som behandlas för skönhetsens skull inte nödvändigtvis tål röta. Är det den egenskapen som efterfrågas, så är värmebehandlingen ett effektivt skydd.

Värmebehandlingen har utvecklats av VTT, Finlands motsvarighet till Träteknik. Tekniken är inte patenterad utan tillgänglig för alla som är beredda att köpa en specialugn för ändamålet.

*OY Nordwood AB, +358 6 3661502,
<http://nordwood.agrolink.net>*

Nu ökar byggandet av flerbostadshus

Småhusbyggandet ökade redan under 1999 och väntas i år öka med omkring 35 procent. Men, först nu ökar byggandet av flerbostadshus, visar Boverkets sammanställning av indikatorer om utvecklingen på bygg-, bostads- och kreditmarknaden.

Under årets första fem månader ökade antalet påbörjade lägenheter i flerbostadshus med 35 procent jämfört med samma period förra året. Byggloven för flerbostadshus ökar också kraftigt, med 56 procent, vilket innebär att byggandet kommer att fortsätta öka.

Sammantaget pekar Boverkets indikatorer på att bostadsbyggandet kommer att fortsätta öka under året och enligt arkitekt- och konsultföretagen även under nästa år.

Enligt Boverkets senaste byggprognos kommer det att byggas 18 000 bostäder totalt i småhus och flerbostadshus i år och 20 000 under 2001. Drygt hälften är småhus. Mellan åren 2000 och 2001 är prognosen att flerbostadsbyggandet ska öka med nästan 10 procent och att småhusbyggandet ökar med 25 procent.

Bostadsbyggandet ökar i snabb takt, men det byggs fortfarande för få bostäder. Det skulle behöva byggas 25 000 bostäder varje år.

Boverket, Leif Colleen, 0455-35 30 31

Byggkonsult Anders Högberg AB ingår i Tyréns!

Byggkonsult Anders Högberg AB är numera ett helägt dotterbolag till konsultföretaget Tyréns Byggkonsult AB.

Företaget menar att de ska fortsätta att driva och utveckla en verksamhet som präglas av hög kompetens och stort engagemang i frågor kring konstruktion och form. Pågående uppdrag i Byggkonsult A Högberg liksom verksamheten i övrigt drivs vidare som tidigare. På sikt kommer verksamheten att helt integreras i Tyréns Byggkonsult.

Tyréns Byggkonsult AB, 08-429 00 00, www.tyrens.se

5 000 nya studentbostäder

Nu har bidragsmedel till studentbostäder börjat delas ut. Det innebär att det kommer att börja byggas nästan 5 000 nya studentlägenheter runt om i landet i år.

För att få fart på byggandet av studentbostäder har regeringen avsatt 400 miljoner kronor för 2001 och 2002 i ett tillfälligt investeringsbidrag för ny- och ombyggnad av studentbostäder. I augusti fördelade Boverket nästan hela (217 miljoner kronor) bidragspotten för nästa år på 275 miljoner kronor till tretton län. Nyligen fördelade Boverket ytterligare 33 miljoner kronor. En del län som fått bidragspengar tidigare fick mer. Men nu har också Jönköpings län, Örebro län, Västmanlands län och Gävleborgs län fått pengar.

De resterande 25 miljoner kronorna och de ytterligare 125 miljoner kronorna för 2002 kommer Boverket att fördela under våren 2001 och då kan även de län som inte fått pengar nu komma i fråga.

– Pengarna fördelar Boverket enligt principen störst behov mest pengar. Att storstäderna fått mer pengar beror på att bristen är störst där, säger Gunnevi Petersson, chef för bidragsenheten.

Boverket, Gunnevi Petersson, 0455-35 32 37

Examensarbeten med elegans

Björn Egertz

Jasmine Smedberg

I ask har Jasmine Smedberg skapat sin arkivmöbel "Reslig". Sammanlagt har hon arbetat i 450 timmar med möbeln som är ytbehandlad med schellack och vax.

jasmine.smedberg@spray.se, +46 8 645 81 35

Peter Lind

Peter Lind har gjort "Benjamin", ett dokument/servisskåp i tyskt päron. Totalt har det gått åt 550 timmar, det vill säga nästan 70 hela arbetsdagar, för Peter att göra skåpet.

peter.lind@mbox303.swipnet.se, +46 18 42 99 79

När det är dags för eleverna vid Carl Malmstens Skola att visa upp sina arbeten är det alltid lika spännande. Examensutställningen 2000 var definitivt inget undantag. Med noggrannhet, fantastisk precision och skickligt hantverk skapar eleverna möbler av trä.

Stefan Olsson

Stefan Olsson har arbetat 460 timmar med sitt gesällarbete "Dokumentskåp" i päron och lönn, ytbehandlat med schellack och dansk olja.

Stefan.Olsson, +46 705 24 92 81

Andreas Johansson

"Sekretär – ett&noll" kallar Andreas Johansson sin skapelse som han har arbetat med i 435 timmar. Det är en klassisk möbel i valnöt som fått ny form.

Andreas.Johansson, +46 709 77 07 25

Kari Aurinkovuori

Den finländske möbelsnickaren Kari Aurinkovuori har som sitt gesällarbete gjort porslins-skåp. Totalt tog det 380 timmar att tillverka möbeln.

Kari.Aurinkovuori, +358 9 859 78 31

- Nyheter/ Aktiviteter
- Inspiration
- Kunskapsbanken
- Gör det själv
- Frågor och svar
- Beställningar
- Press
- Om Träinformation

Träinformation

www.trainformation.se

- 650 träbyggobjekt i databasen TimberFot
 - Över 100 artiklar från tidningen Träinformation
 - Många besvarade frågor
- Allt i sökbara databaser

Adressuppdatering

121151900

Vid definitiv avflyttning eller felaktig adress sänds försändelsen vidare till nya adressen. Rapportkort med nya adressen sänds till Postkontoret.

11005 Stockholm

Svenskt Trä

TRE BLIR EN – Med Föreningen Svenskt Trä har sågverksindustriens branschgemensamma arbete inom handelspolitik, promotion, marknadsbevakning och forskningsfinansiering konsoliderats. Från och med nu kan vi arbeta mer koncentrerat och omedelbart utnyttja de synergier som uppstår när expertis blandas och tillvaratas på ett bättre sätt.

Trävarubranschen genomgår just nu en snabb och genomgripande strukturomvandling. Detta ställer nya krav på medlemsföretagen, men också på branschföreningar inom alla delsektorer. Marknadsbevakningen måste breddas så att vi förstår trävarornas möjligheter i konkurrensen med andra material, vår promotion – eller marknadskommunikation – måste få konsumenterna och de industriella användarna att välja trä för att det är det materialet som bäst uppfyller deras behov, krav och smak. Det handelspolitiska arbetet måste se till att trä och träföretagen inte förfördelas i den nya ekonomin och forskningen måste stödja en marknadsanpassning där systemlösningar till kundens nytta sätts i första rummet.

Vi inbjuder därför alla träintresserade parter att delta i en ny kraftsamling för trä. Vi knyter gärna nya medlemskategorier till oss genom samarbete, projekt eller medlemskap. Med Föreningen Svenskt Trä:s breda kontaktnät i Sverige och internationellt har vi en fantastiskt bra plattform för att göra trä till framtidens material!

Stockholm den 1 oktober 2000

Mikael Westin

Verkställande direktör

Föreningen Svenskt Trä

08-762 79 65, www.svensktrtra.org

